

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 87/13
V Lucemburku dne 11. června 2013

Stanovisko generální advokátky ve spojených věcech C-199/12, C-200/12
a C-201/12
X, Y, Z v. Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel

Podle generální advokátky Sharpston mohou žadatelé o postavení uprchlíka uplatňující pronásledování z důvodu své homosexuální orientace tvořit „určitou společenskou vrstvu“ ve smyslu uprchlického práva EU

I když samotná trestnost homosexuálního jednání v zemi původu nepředstavuje akt pronásledování, musí vnitrostátní orgány nicméně posoudit, zda může být konkrétní žadatel vystaven aktům, jež lze takto kvalifikovat.

X, Y, a Z jsou státní příslušníci Sierry Leone, Ugandy a Senegalu. Všichni tito tři muži jsou homosexuálové a žádají o postavení uprchlíka v Nizozemsku, přičemž uplatňují, že mají oprávněné obavy před pronásledováním v zemích svého původu z důvodu své sexuální orientace. K tomu je třeba uvést, že homosexuální jednání je ve všech třech zemích trestné a může vést k závažnému potrestání od vysokých pokut po trest odnětí svobody, a to v některých případech doživotní.

Podle evropské směrnice¹, která odkazuje na ustanovení Ženevské úmluvy², může o postavení uprchlíka žádat státní příslušník třetí země, který se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů nachází mimo zemi své státní příslušnosti a je neschopen přijmout ochranu dotyčné země nebo ji vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá. Aby v tomto kontextu pronásledování představovalo vážné porušení základních lidských práv, musí být dostatečně závažné svou povahou nebo v důsledku jeho opakování.

Nizozemský Raad van State, který případ v posledním stupni projednává, pokládá Soudnímu dvoru v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce tři otázky týkající se posouzení žádosti o postavení uprchlíka podle ustanovení směrnice. Vnitrostátní soud se Soudního dvora táže, zda státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou homosexuálové, tvoří určitou společenskou vrstvu ve smyslu směrnice. Dále se táže, jak mají vnitrostátní orgány posoudit, co v tomto kontextu představuje akt pronásledování v důsledku homosexuálního jednání, a zda trestnost takového jednání v zemi původu žadatele, s možností uložení trestu odnětí svobody, představuje pronásledování.

V dnešním stanovisku generální advokátka Eleanor Sharpston Soudnímu dvoru navrhuje, aby především rozhodl, že žadatelé o postavení uprchlíka, kteří jsou homosexuální orientace, mohou v závislosti na okolnostech existujících v zemi jejich původu tvořit určitou společenskou vrstvu ve smyslu směrnice. Podle jejího názoru ze znění směrnice vyplývá, že zákonodárce EU co možná nejjasněji naznačil, že osoby, které sdílejí charakteristický rys sexuální orientace, mohou skutečně příslušet do určité společenské vrstvy. Vnitrostátní soud proto musí posoudit, zda má určitá

¹ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96).

² Úmluva o právním postavení uprchlíků podepsaná v Ženevě dne 28. července 1951 [United Nations Treaty Series, Vol. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], která vstoupila v platnost dne 22. dubna 1954. Úmluva byla doplněna a pozměněna Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků uzavřeným v New Yorku dne 31. ledna 1967, který vstoupil v platnost dne 4. října 1967.

skupina „odlišnou totožnost“ v zemi původu každého z žadatelů, „protože ji okolní společnost vnímá jako odlišnou“.

Eleanor Sharpston má za to, že samotná trestnost určitého jednání nepředstavuje akt pronásledování ve smyslu směrnice. Příslušným vnitrostátním orgánům spíše přísluší, aby posoudily, zda může být konkrétní žadatel vystaven jednáním, která jsou s ohledem na jejich povahu či opakování natolik závažná, že představují vážné porušení lidských práv, nebo souběhu různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný na to, aby jím byl žadatel postižen. Vnitrostátní orgány musí ve světle okolností existujících v zemi původu žadatele přihlídnout k nebezpečí a četnosti trestního stíhání, závažnosti sankcí běžně ukládaných na základě takového stíhání a k jakýmkoliv jiným opatřením a společenským zvykům, jejichž podrobení se žadatel může oprávněně obávat.

Konečně v kontextu posuzování toho, zda je trestnost vyjádření sexuální orientace aktem pronásledování, je generální advokátka toho názoru, že směrnice nerozlišuje mezi takovým vyjádřením na veřejnosti nebo v soukromí. Dále se podle generální advokátky od žadatele o azyl nemůže očekávat, že bude skrývat svou sexuální orientaci nebo se zdrží jejího projevování, aby se vyhnul pronásledování v zemi svého původu. Mimoto uvádí, že návrh, že by mělo být rozlišováno mezi různými druhy projevů nebo dokonce případy projevů, jež nejsou sexuálními akty nebo projevy náklonnosti, by vedl k nahodilým závěrům. Konečně v případě, kdy se údajné pronásledování v zemi původu vztahuje na homosexuály i heterosexuály, musí vnitrostátní orgány posoudit, zda bude u žadatele zvláště pravděpodobné, že bude vystaven aktům nebo souběhu různých opatření, které jsou svou povahou či v důsledku jejich opakování dostatečně závažné na to, aby představovaly vážné porušení základních lidských práv.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499